

Shopping Avisen

Gaveguides

**Cd'ere. Dufte.
Computere.**

Konkurrence

**Vind en
ansigtsbehandling**

Kalenderen

**Musik- og kultur-
arrangementer side 56-57**

Uddannelse og fritid

**Stor kursusoversigt
side 70-73**

DAN TURÉLL

Nyt Århus-stykke om digteren

JULEPAKKE

Julefrokost
eller anden fest...
lad os hjælpe dig
med forberedelserne

- Quick manicure
- Retning af bryn
- Fest makeup
- Samlet pris

325,-

inkl. betalt

Gavekort
udstedes

**Højbjerg
Beauty Center**

Rosenvangs Allé 249 • 8270 Højbjerg • Tlf. 86 27 90 94
Åbningstider: Mand. - Fr. 9.00 - 19.00 • Lør. 9.00 - 14.00

Skønhed giver velvære

Lad en frugtskyrekur give dig hurtige,
synlige resultater på forskellige
hudproblemer. F.eks. tør hud,
fine linier og rynker, grov og glansløs
hud, uren hud og "sorte prikker".

Grethe Ploug

KLINIK FOR HUD- & KROPSPLEJE
TELEFONNUMMER: KL. 7.30 - 8.30

TORDENSKJOLDSGADE 20 • 8200 ÅRHUS N • TLF. 86 16 43 66

DEMONSTRATION

Technics

Kom og hør de nyeste
keyboards og digital pianoer
fra Technics, torsdag d. 10/12
kl. 19⁰⁰ på Scandic hotel

KEYBOARD

CENTRE TÅR

FREDERIKS ALLÉ 128 • 8000 ÅRHUS C. TLF. 86 19 33 44

En enmands razzia i underbevidsthedens natklub

Dan Turèll var et missilnedslag i dansk litteratur. En enmands razzia i underbevidsthedens natklub, kaldte han selv sit forfatterskab, som nu har inspireret den unge, århusianske skuespiller Jan Wissing Spangaa til et onemanshow baseret på digterens tekster. Vi talte med ham i anledning af premieren i aften torsdag på Byens Åbne Scene

Af Marie Duedahl

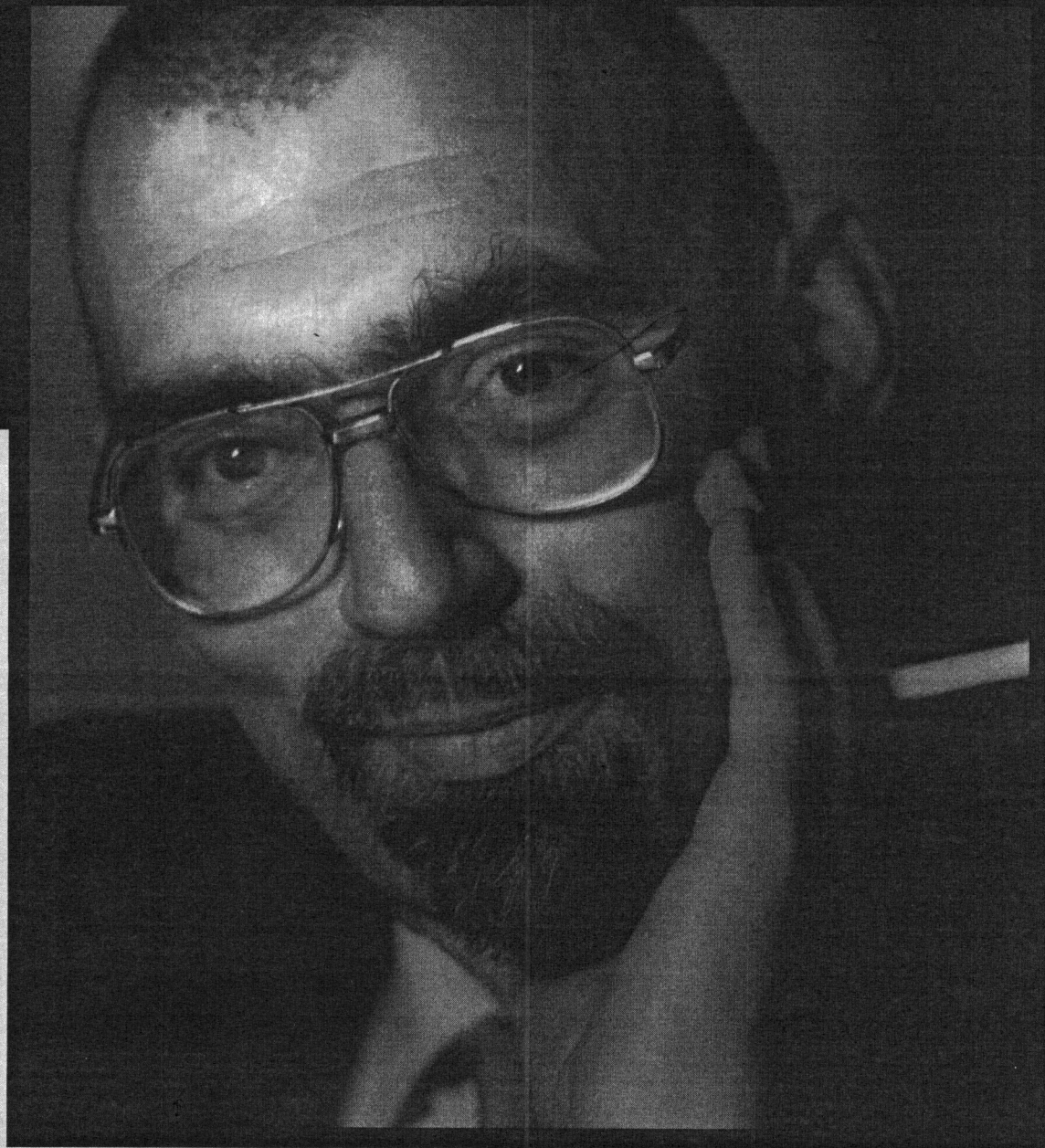
Sortlakerede negle. Karsekklipet isse. Et magert ansigt, der ligger i skygge af en bredskygget Bogarthat og kun lysnes op af en glødende cigaret i mundvigen.

Dan Turèll.

En legende allerede mens han levede. Og her fem år efter hans død skinner hans fascinationskraft lige stærkt. Dan Turèll var en poetisk dandy, lidt at sammenligne med sit 100 år ældre forbillede digteren og journalisten Herman Bang. De var begge storbydigtere med en dyb affektion for deres barndoms by, som i Dan Turèlls tilfælde var sovebyen Vangede, bagsiden af Gentofte.

I hans voksne liv var det København, der blev Turèll-country. Hans litterære figurer var især Vesterbros outlaws, som befolkede de små gader og mørke værtshuse, der var Turèlls foretrukne litterære kulisse. Han skrev om hverdagen og hverdagens mennesker – på en måde, så de slidte, marginaliserede eksistenser nærmest blev mytiske figurer i et moderne sagn om det danske storbyliv.

Det er denne stemningsfyldte storbyfortælling, som

Digteren Dan Turèll, 1946-1993. Foto: Borgen

prosasamlingen Onkel Danny fortæller, Greatest Hits:

- Han får nogle sider af livet og samfundet frem, som man

verden, fortæller Jan Wissing Spangaa, der tydeligvis kan sin Dan Turèll, for under hele interviewet improviserer han flere gange med direkte citater fra forfatterskabet uden at kigge i manuskriphæftet, der ligger på bordet foran ham.

- I et af sine digte fortæller han for eksempel om det hus, han bor i: "Og lige over for mig på 4. sal bor der en luder, hun er den af beboerne, jeg kan bedst med. Vi drikker ti morgenkaffe sammen og sludrer om vores jobs". Dan Turèll er nede på et plan, hvor han kan

kommunikere med mennesker, uanset hvem de er. Skæve eksistenser er en slidt frase, men den har måske sin berettigelse her.

- Det, han skriver, er også ret umoderne i øjeblikket, forstået på den måde, at det er bagsiden, han beskriver, det er ikke spejlcaféerne og modehusene. For eksempel beskrev han jo meget af det, der foregik på gaden, folks liv lige nu og her og helt ukompliceret. Det er livet, som det er.

Litterær anarkist

Dan Turèll åbnede sit omfangsrige forfatterskab i 1969. Det var ungdomsoprørets og beatstiens tid, og de to protestkulturer var hans første udgangspunkt som forfatter. Han var en litterær anarkist, der skød vildt omkring sig med tætte ordsalver i sine sorte, rablende og rasende undergrundsudgivelser. Det stive, konforme sprog skulle erstattes af fritstrømmende tekstfloder, og 400 sider uden ét punktum var ikke ualmindeligt. Ofte blev

teksterne bare udgivet i et hæfte med plasticomslag, og denne mangel på selvhøjtidelighed er meget karakteristisk for hans forfatterskab. Dan Turèll kom aldrig inden for i det fine, litterære selskab, men var heller ikke interesseret i en invitation. Han var selv en af de "dropouts", som hans bøger.

Selv om der sære toner ind i især med Vangede bestsøge

„Dan Turèll skriver om livet på bagsiden af verden“

Jan Wissing Spangaa

også har fascineret skuespilleren Jan Wissing Spangaa til at lave et onemanshow baseret på udvalgte Turèll-tekster fra digtsamlingen Storby-Trilogi og

normalt ikke beskæftiger sig med. Der er ikke mange, der gider skrive om ludere og fulde bodegabumser, men Dan Turèll skriver om livet på bagsiden af

nem hele forfatterskabet. Ikke en manisk, men alligevel mesende registrering af storbyen omkring ham. Dan Turéll talte, som han skrev, og skrev, som han talte.

- Hans sprog er meget ligefremt. Der er ingen forsøg på at gøre det lyrisk, det er hans tanker lige ud af posen, siger Jan Wissing Spangaa, der som skuespiller også er nødt til at forholde sig til entertaineren Dan Turélls karakteristiske måde at fremsige teksterne på.

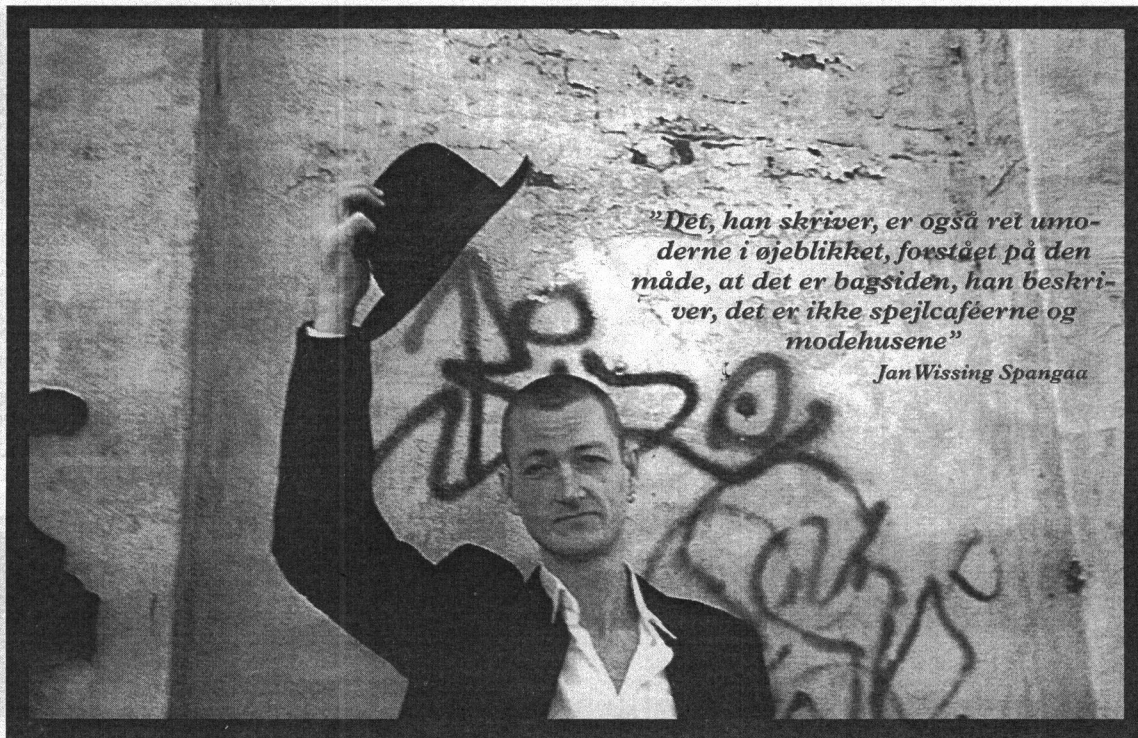
- På scenen lægger jeg mig nok op ad hans måde at sige tingene på, ikke mindst fordi han selv har skrevet teksterne på den måde, han har. Mange gange giver teksterne nemlig selv den måde, de skal siges på. Det har blandt andet noget med hans ordstillinger at gøre, men også det, at han var meget velartikuleret, giver hans specielle stil. Det må vel være mange skuespilleres mål at være så velartikuleret som muligt, fordi folk skal kunne forstå, hvad man siger. Der er jo mange mennesker, der bider endelserne af, så man ikke kan høre, hvad de siger, men Dan Turéll udtaler altid hele ordet.

- Hans velartikulerede sprog rammer jeg ind i mellem i forestillingen, og så er der tidspunkter, hvor jeg forsøger at ligne ham mindre - og måske mere nogle ting i mig selv. Forestillingen er jo ikke et portræt af Dan Turéll, selv om den bærer hans navn. Det er et portræt af, hvad hans tekster siger mig. Det er min fortolkning af ham.

Imagemaker

Dan Turéll var en imagemaker, der iklædte sig diverse letgenkendelige ikoner for, at danskerne skulle kunne huske ham. Han blev især berømt for sine sortlakerede negle, som ifølge ham selv var med til at trække ham ud af den store, anonyme mængde af poeter. Og netop de sorte negle har inspireret Jan Wissing Spangaa til den tvedydige titel på hans onemansshow.

- Den Sorte Negl, som jeg har kaldt forestillingen, er et billede på Dan Turéll. Han var en hård negl. Så titlen er et billede på det, at han også havde sorte negle. Det er nogle af de ting, han beskriver, og på den måde, han talte og gik igennem livet. Det er det, som jeg har baseret forestillingen på.

"Det, han skriver, er også ret moderne i øjeblikket, forstået på den måde, at det er bagsiden, han beskriver, det er ikke spejlcaféerne og modehusene"

Jan Wissing Spangaa

30-årige Jan Wissing Spangaa har netop afsluttet et etårigt ophold på Michael Chekov-studie i Århus og har også læst hos skuespillerne Hanne Steensgaard og Lars Lunøe. Fra i aften er han aktuel med sit Dan Turéll Sprog-Show

hans stil med ind i forestillingen. Han er der jo alligevel i teksterne, for han har skrevet de fleste af teksterne i 1. person. I en af historierne, jeg har med, skriver han: "Dén nat - en kold frysende sneflimrende nat i januar 1976 - sad jeg i min lille beskidte slumlejlighed i Istedgade...", og der kan man måske sige, at jeg spiller ham helt konkret, men det generelle udtryk i forestillingen er mit. Jeg har heller ikke tilltaget mig de sorte negle eller det spidse skæg. Det ville være så forban-

Dan Turéll var meget inspireret af de amerikanske beatpoeter Ginsberg og Kerouac, men også jazz- og bluesmusikken var en konkret inspirationskilde. Når han fremsagde sine tekster, lød det som ren jazz. Den musiklitteratur i teksterne er Jan Wissing Spangaa meget bevidst om i sin forestilling.

- Dan Turéll har anvendt forskellige rytmer og har også "forsket" i det, hvis man kan kalde det. Han har bygget digte op over forskellige rytmer og har på den måde lavet

som, jeg ved, var en meget stor inspiration for ham, men jeg har også andet jazz og blues med som underlægning, overgang og som stemningsskabere. Med musikken har jeg forsøgt lidt at gå imod den traditionelle opfattelse, man har af en Dan Turéll-tekst og -forestilling som en mere cabaretagtig ting med liveband og en solist med en mikrofon, der fremsiger teksterne. Jeg har valgt båndmusik og sætter teksterne i scene i stedet for. Men bortset fra det står teksterne alene, det er Dan Turélls tekster, der står frem. Råt og uforfalsket.

En iagttagter

Gennem sit 47-årige liv havde Dan Turéll et utal af underdog-jobs, der gav ham det personlige erfaringsmateriale, som han skrev på i hele sit forfatterskab. Han fik aldrig nogen uddannelse, men brugte i stedet sin evne til at - se.

- Han skrev om det, han så - og han så jo meget. Det handler om at se tingene, og han var en iagttagter om nogen. Jeg ved ikke, om der er nogle, der vil betragte ham som et syrehooved, det er der nok, men jeg synes, han var en knivskarp iagttagter, selv om han sikkert tit og ofte var fuld og på alle mulige andre ting. Han havde evnen til at iagttage og se tingene, som ikke ret mange andre har kunnet - og han kunne så også formidle dem.

- Og det er det, som sker lige her og nu, han skriver om.

En historie, der er typisk, og som også er med i forestillingen, er den, hvor han skal skrive syv historier natten over (En Nat i en Forfatters Liv, red.). Der er deadline dagen efter, og det er bare fuldstændigt umuligt, det er der jo ingen, der kan nå. Han opgiver også og går på værtshus i stedet for - og beslutter at holde op som forfatter for Gud ved hvilken gang. Men så lige pludselig opstår historierne, fordi han kommer i tanke om, dengang han var flytteemand i København, og det leder til noget andet, som igen leder til noget tredje.

Dan Turéll skrev over 100 bøger, og mange af dem har fulgt Jan Wissing Spangaa gennem flere år, hvor han har genlæst dem igen og igen. Men hvorfor lige vælge tekster fra Storby-Trilogien og Onkel Danny fortæller?

- Jeg har det sådan, at hver gang jeg tager Trilogien frem, siger jeg til mig selv: "Nej! Det skulle jeg også have haft med, og hvorfor tog jeg nu ikke den med!" Så det var mere et spørgsmål om at vælge fra end til. Men jeg har selvfølgelig også lavet en linie igennem stoffet, så den ene tekst overtager den anden stort set, og mange af dem laver et link til den næste. Men jeg kunne have valgt utroligt meget, for jeg ville så gerne have det hele med, men er du sindssyg, det ville være blevet en marathon.

Selv om Dan Turéll i sine mere end 100 bøger spredte sig

over mange forskellige genrer, var den energiske tone overalt den samme. Dan Turéll ville ikke lave selvsmagende navlelitteratur, men fræse al vanetænkning ud af hjernen på sine læsere med sine på én gang realistiske, men også sansemættede storbybeskrivelser. Et sted i Storby-Trilogien beskriver han sin egen forfatterrolle som at lave "en enmands razzia i underbevidsthedens natklub". Er det en målsætning, som Jan Wissing Spangaa også vil leve op til med sin forestilling?

- Nej, jeg har ikke nogen intentioner om at lave razziaer, det må folk selv klare, men jeg kommer med et oplæg, der handler om, at mens vi er her, kan vi lige så godt få et liv ud af det. Selv om Dan Turéll sikkert har levet et lorteliv, har han været tilstede i det. Han har kunnet formå at se knivskarp, og den evne til at opleve og få øje på det smukke ved livet - midt i al lortet måske - synes jeg, er meget efterlevelsesværdigt. Og det, tror jeg, er min pointe med forestillingen: at være tilstede i livet.

Jan Wissing Spangaa
Turéll Sprog-Show
DEN SORTE NEGL
Byens Åbne Scene,
Rosensgade 11
3.-12. december
Billetter: Musikhuset og ved
indgangen
Pris: 70 kr
(unge under 25 år 50 kr)

"Selv om Dan Turéll sikkert har levet et lorteliv, har han været tilstede i det. Han har kunnet formå at se knivskarp, og den evne til at opleve og få øje på det smukke ved livet - midt i al lortet måske - synes jeg, er meget efterlevelsesværdigt"

Jan Wissing Spangaa

det nemt og også en overfortolkning helt at tillage mig hans udseende og varemærker. Der skal være noget til folk selv. Jeg har taget nogle få holdepunkter, hatten for eksempel, men ellers har jeg forsøgt at undgå at kopiere ham. Det kan heller ikke lade sig gøre, der var kun én Dan Turéll. Men synes folk, at jeg minder om ham, er det da fint med mig, men det er ikke det, som jeg har baseret forestillingen på.

sproglige rytmer. Man kan jo også se, at han i nogle af sine bøger har krediteret andre med "tak for lån af rytmer". Og fordi hans sprog er så musikalsk og så rytmisk, er der en pointe i ikke kun at læse Dan Turéll, men også høre ham blive læst op, understreger Jan Wissing Spangaa.

- Den måde, han selv gjorde det på, var at læse op til musik sammen med Sølvstjernerne og Halldan E. Jeg har også musik med, især Billie Holiday,